

управління якістю відповідно до стандарту ISO 9001:2009 [1]. Однак, масштабна реформа запровадження системи управління якістю в органах виконавчої влади, розпочата у 2006 році так і залишилась нереалізованою.

Проблеми в діяльності органів виконавчої влади, на розв'язання яких була спрямована Програма запровадження системи управління якістю в органах виконавчої влади, залишаються актуальними і зараз. Необхідність розроблення програми запровадження системи управління якістю в органах виконавчої влади на думку Літвінова О. В. та Єдинака Я. Б. [2] обумовлена:

- відсутністю єдиних для всіх органів виконавчої влади стандартів і процедур діяльності;
- недостатньою орієнтованістю діяльності органів виконавчої влади на задоволення потреб споживачів, зокрема у сфері надання послуг;
- низькою якістю значної кількості послуг, що надаються органами виконавчої влади;
- потребою у здійсненні додаткових заходів щодо запобігання проявам корупції серед посадових осіб, уповноважених на виконання функцій держави.

Передбачалося, що запровадження системи управління якістю в органах виконавчої влади відповідно до міжнародних стандартів ISO серії 9000 сприятиме оптимізації процесів планування, розподілу ресурсів, а також визначенню додаткових підходів до об'єктивного оцінювання результатів їх діяльності.

Органи місцевого самоврядування, які одними з перших в Україні запровадили систему управління якістю (Бердянська, Вінницька, Комсомольська, Макіївська міські ради), зараз також є лідерами в процесі систематизації адміністративних послуг та організації діяльності з їх надання громадянам. На даний час найбільш успішним вважається досвід Вінницької міської ради, яка є «взірцем» для інших органів місцевого самоврядування.

Аналіз терміну «адміністративна послуга» свідчить, що кінцевим результатом надання такої послуги є певний юридичний статус та/або факт, який повинен бути виражений у вигляді адміністративного акта – це прийняте суб'єктом рішення індивідуальної дії, спрямоване на набуття, зміну чи припинення прав та обов'язків [3].

Отже, невідповідність у назвах одних і тих же послуг, а також їх кількості, що надаються однотипними органами влади призводить як до нерозуміння з боку пересічного громадянина, так і проблем у діяльності

органів влади в цілому. Адже повноваження та сфера дії органів державної влади визначені Законом України «Про місцеві державні адміністрації», органів місцевого самоврядування Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні». Саме в межах вказаних законів органи державної влади та місцевого самоврядування приймають нормативно-правові акти, якими визначають механізм реалізації повноважень органами державної влади та місцевого самоврядування. За таких умов не виключена можливість, що окремих органів влади, з урахуванням особливостей місцевості та умов діяльності, може надавати окрему послугу, відмінну від інших подібних органів. Запровадження чіткого механізму надання адміністративних послуг сприятиме реалізації принципів відкритості та прозорості у діяльності органів влади щодо надання адміністративних послуг.

Література:

1. Державний стандарт України ДСТУ ISO 9001:2009. «Системи управління якістю. Вимоги». Чинний від 22 червня 2009 р.
2. Літвінов О.В., Єдинак Я.Б. Проблеми упорядкування адміністративних послуг органами місцевого самоврядування Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis.../cgiirbis_64.exe?.
3. Про заходи щодо упорядкування адміністративних послуг : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 лип. 2009 р. № 737. – Режим доступу : www.zakon4.rada.gov.ua.

Віталій СИРОТЮК

слухач магістратури за спеціальністю

«Адміністративний менеджмент»

(науковий керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та публічного управління Велешук С.С.)

КОНТРОЛЬ В ОРГАНАХ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Рівень відповідальності державного апарату управління перед суспільством значною мірою залежить від організації контролю в державному управлінні. За період незалежності української держави в країні створені засади розвитку державного контролю, проте наявність розгалуженої системи контролю поки не забезпечує належної його якості.

Проблема здійснення контролю в органах виконавчої влади існує в

усіх країнах, однак має різні шляхи вирішення. З метою вивчення і поширення позитивного досвіду в контрольній практиці зарубіжних країн у 1953 р. створено неурядову організацію – Міжнародну організацію вищих контрольних органів (ІНТОСАІ), до якої входять контрольні органи 130 країн світу. Відповідно до програми діяльності цієї організації провадяться семінари, конференції та інші заходи щодо обміну досвідом контрольної діяльності. У межах ІНТОСАІ функціонує Міжнародний центр розвитку контролю, основним завданням якого є підготовка і перепідготовка контролерів високого рівня [3].

Принципи організації та здійснення державного контролю в органах виконавчої влади зарубіжних країн закріплено у відповідних законах. Зокрема, у Словацькій Республіці ці питання регулюються у законах “Про Вище контрольне управління Словацької Республіки” та “Про державний контроль у Словацькій Республіці” [1, с. 76]; у Чеській республіці – у законах “Про державний контроль”, “Про фінансовий контроль у державному управлінні”; у Литовській Республіці – у законах “Про державний контроль”, “Про внутрішній контроль і внутрішній аудит”.

Контроль в системі органів виконавчої влади країн Європейського Союзу здійснюється у більшості спеціальними структурними підрозділами відповідних державних органів. Проте, у таких країнах як Франція, Португалія, в системі органів державної влади взагалі відсутній окремий орган, який займався б виключно питаннями контролю за виконанням урядових рішень [4, с. 72]. Немає центрального органу з питань контролю і в Данії, де контроль за діяльністю виконавчої влади покладено на уповноваженого з прав людини. У Нідерландах функцію контролю за своєчасним виконання рішень Уряду здійснює Міністерство із загальних справ [2, с. 70].

Контроль за дотриманням виконавчою владою законодавства країни, насамперед, з бюджетно-фінансових питань у Фінляндії здійснюють дві незалежні контролюючі структури – Парламентські державні аудитори та Офіс державного аудиту.

Організацію контролю в органах виконавчої влади Румунії здійснює Національна адміністрація контролю як центральний орган виконавчої влади, що знаходиться у підпорядкуванні уряду країни.

У США функцію контролю в органах виконавчої влади здійснює Головне контрольне управління Конгресу США [5, с. 76].

В Японії координацію контрольних функцій у адміністративній і фінансовій сферах покладено на Секретаріат Кабінету Міністрів Японії.

У Китаї питання організації державного контролю в системі органів

виконавчої влади покладено на Міністерство контролю.

В інших країнах зазначені питання координують: Офіс адміністративних справ в Королівстві Швеція; Офіс Комісара з етичних питань в Канаді; Урядове контрольне відомство Угорщини; Вище контрольне управління в Словацькій Республіці; Верховний Державний аудит в Албанії; Головне управління державної служби в Чеській Республіці; Контрольні збори в Грецькій Республіці; Служба контролю Кіпру.

Незважаючи на деякі спільні риси у сфері контролю в системі органів виконавчої влади країн, їх досвід і специфіка контролю є досить різними.

Отже, контроль в державному управлінні є: обов'язковим елементом правової держави, гарантом верховенства права; невід'ємним елементом механізмів поділу влади, противаг і стримувань; засобом виявлення й подолання в державі міжінституційних суперечностей та неузгодженостей; механізмом захисту особи від зловживання владними повноваженнями; проявом влади народу безпосередньо та засобом забезпечення основних прав і свобод людини й громадянина.

Підконтрольність органів влади народу являється невід'ємною цінністю демократичної форми організації суспільства. Досвід розвинених країн світу свідчить, що зміни законодавства через покращення ставлення до виконання службових обов'язків, підвищення свідомості та відповідальності державних службовців за виконавську дисципліну суттєво впливають на рівень виконання нормативно-правових актів.

Література:

1. Державний контроль в органах виконавчої влади Словаччини // Президентський контроль : інформ.-аналіт., наук.-метод. бюл. – 2004. – № 4. – С. 76-79.
2. Європа: контроль на службі в демократії // Президентський контроль : інформ.-аналіт., наук.-метод. бюл. – 2005. – № 1. – С. 70-77.
3. Мних О.В. Зарубіжний досвід здійснення контролю в органах виконавчої влади. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2009-2/doc/3/02.pdf>
4. Принципи контролю у Франції // Президентський контроль : інформ.-аналіт., наук.-метод. бюл. – 2004. – № 4. – С. 72–76.
5. США: президент, конгрес, контроль // Президентський контроль : інформ.-аналіт., наук.-метод. бюл. – 2004. – № 1. – С. 75-80.